

EUTR-SZABÁLYOZÁS – DE MIT IS JELENT EZ?

Kalmár Borbála

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) hatásköre a faanyagok kereskedelmi láncának ellenőrzése. A szervezet Erdészeti Igazgatósága június 10-én közzétette azt az összefoglaló leírást, amely magyarázatot ad az EUTR-szabályozással érintett személyeknek, cégeknek a rendelkezéssel kapcsolatban, ezzel megkönnyítve a jogszabály megértését. (Ezen összefoglaló megtalálható a NÉBIH honlapján.)

Az EUTR (Erdészeti Hatósági Faanyag Eredet Igazolás) az egységes végrehajtást célzó, nem jogalkotási intézkedések elfogadását írja elő az Ellenőrző Bizottság számára. A jogszabályi rendelkezések összefoglalója 23 oldal terjedelmű, s megannyi hivatkozás található benne, amely egy korábbi rendelet intézkedéseire utal.

Az egész rendszer alapja a „kellő gondosság” elve, tehát a piaci szereplőnek hozzáférést kell biztosítani a belső piacon első alkalommal forgalomba hozandó fa- és fatermékekre vonatkozó beszerzési forrásaira és beszállítóira vonatkozó információkhoz. (Kitermelés országa, régiója, koncessziója, a termék kereskedelmi neve, faanyag neve, adott esetben tudományos megnevezése, beszállító neve és címe, és az átvevő kereskedő neve és címe.) A FLEGT- – önkéntes partnerségi megállapodás az Európai

Unió faanyagimportjára vonatkozóan – és a CITES- (nemzetközileg veszélyeztetett fajok kereskedelmét szabályozó egyezmény) minősítéssel rendelkező faanyagokat külön vizsgálat nélkül EUTR-konformnak kell tekinteni. Minden szabály, amit megfogalmaz a rendelet, az illegálisan kitermelt fa és az ilyen fából származó termékek kiküszöbölésére hivatottak, hogy ne kerülhessenek belső piaci forgalomba.

Az a szervezet, amely a faanyag kereskedelmi láncához tartozó tevékenységek valamelyikét Magyarországon végzi, köteles azt az ellenőrző szervezet felé bejelenteni. Ez azért indokolt, mert így a láncon belüli személyek vagy szervezetek egyértelműen beazonosíthatóvá válnak, így a faanyag „útja” teljesen meghatározhatóvá válik. Azon erdőgazdálkodók, akik kizárólag Magyarország területén végzik tevékenységüket, nem kötelesek

külön bejelentésre. Valamint a belső piacon már korábban forgalomba hozott fából és fatermékből származó fatermékek belső piaci forgalmazása nem minősül forgalomba hozatalnak.

A nyilvántartásba vételnél a regisztráltak megkapják a technikai azonosító számot, amellyel minden személyazonosító adathoz hozzáfér az ellenőrző szervezet. A bejelentést a tevékenység megkezdése előtt teljesíteni kell. (Azon gazdasági szereplők számára, akik 2015. július 1-jéig megkezdtek tevékenységüket, a bejelentési határidő 2016. 02. 15-e volt.)

Ha valaki elmulasztja a bejelentési kötelezettségét, azt a hatóság felszólítja az utólagos pótlásra. Amennyiben a bejelentés ezután sem történik meg, a hatóság erdővédelmi bírságot szabhat ki, amelynek mértéke 50 000 Ft-tól 5 000 000 Ft-ig terjedhet.

A kereskedelmi lánc hatóságának felügyelete kiterjed az illegális kitermelések megakadályozásának összefüggő tevékenységeire, a fatermékek forgalomba hozatalára, feldolgozására, kereskedelmére, valamint a belföldi szállításra, importra és exportra. Joga van hozzáférni a kereskedelmi lánc felügyeletéhez szükséges adatokhoz és nyilvántartásokhoz, illetve megvizsgálni az ellenőrző szervezetek működését.

A kereskedelmi lánc szereplője köteles naprakész dokumentációs rendszert működtetni, minden ehhez kapcsolódó dokumentumot 5 évig megőrizni, annak hitelesített magyar nyelvű fordításával együtt.

A bejelentés kizárólag online végezhető a NÉBIH honlapján, ahol június 15-e óta elérhető a nyomtatvány. Kétféle dokumentumot kell kitölteni, a szállítójegyet, illetve a műveleti lapot. Kizárólag

Illegális vagy illegálisnak vélelmezhető fakitermelés esetén a hatóság a következő szankciókkal élhet:

- a szállításhoz használt járművet lefoglalja, elkobozza, engedélyét visszavonja, használatát megtiltja,
- az importőrrel annak saját költségére és kockázatára haladéktalanul vissza kell küldetni a szállítmányt,
- a fatermék eladásából származó bevételt lefoglalhatja,
- a zárolt faanyagot értékesítheti, megsemmisítheti vagy akár közérdekű célra is felhasználhatja,
- a szabálysértést elkövető szervezet működési engedélyét módosíthatja, valamint a termékkel kapcsolatos tevékenység végzését bizonyos időre felfüggesztheti.

a jogszabályban előírt kötelező tartalommal, nyomdai úton vagy nyomtatványkitöltő programmal lehet kitölteni azokat. Nem kell feltüntetni a szállítójegyen a vevő adatait, technikai azonosítóját, ha ő a végfelhasználó, az EKAER-számot, ha a szállítmányra nem vonatkozik a minisztériumi rendelet.

A rendelkezések 2016. április 27-én léptek életbe, az erdei-faválaszték szállításának nyilvántartására vonatkozó szabályok kivételével, amelyek 2016. július 1-jétől érvényesek. Az EUTR-nek nincs visszaható hatálya, tehát a tiltás nem vonatkozik arra a faanyagra, amelyet 2013. március 3-át megelőzően hoztak forgalomba. Az Erdészeti Hatósági Faanyag Eredet Igazolással (EUTR) kapcsolatban számos alapvető kérdés és ellentmondás merült fel. Tisztázandó, hogy ez a rendelet nem egyenlő az FSC- (egy független, civil szervezet által kiadott „megbízhatósági dokumentum”, amely a faanyag származásának nyomon követhetőségét igazolja) tanúsítvánnyal, illetve a PEFC-tanúsítással, amely egy nemzeti és a nemzeti szint alatti fenntartható erdőgazdálkodás és birtoklási lánc kezelését dokumentálja.

A Nemzeti Élelmiszer Biztonsági Hivatal Erdészeti Intézete február végén kérdőíves kutatást végzett a szabályozással érintett gazdasági szereplők körében. A faiparban tevékenykedők három nagy csoportba sorolandók a válaszok alapján, a válaszolók 69%-a fakereskedelmi, 29% fafeldolgozási, a további 26% pedig tüzelőanyag-kereskedelemmel foglalkozik. A válaszadásokból kiderül, hogy a faipari vállalkozások 70%-ának is gondot okoz az illegálisan forgalmazott faanyag piaca ható befolyása. Az így kitermelt faanyagot leginkább tűzifaként árusítják, így a NÉBIH jövőbeni ellenőrzéseinek a tűzifa-kereskedelmet célozza meg először. A kivizsgálásokat más hatóságokkal egyetemben, de leginkább a Nemzeti Adó- és Vámhivatal kíséretében fogják végrehajtani. A rendelet nem ad egyértelmű meghatározást az alábbi kérdésekben, így a saját kutatásunk összefoglalását mutatjuk be:

■ Kire vonatkozik pontosan a szabályozás?

Minden piaci szereplőre. Akkor válik valaki piaci szereplővé, ha elsőként hozza forgalomba a terméket a belső piacon. A

kereskedők is piaci szereplők, nekik nyilvántartást kell vezetniük beszállítóikról, vevőikről.

■ A faipari szereplők tekintetében milyen területeket érint a szabályozás?

Az Európai Uniót kívül, harmadik országból származó faanyag behozatalánál piaci szereplővé válnak a megrendelők, így rájuk is vonatkozik az EUTR. Fűrészüzemek, falemezcégek, amelyek hengeres fát importálnak, Európai Uniót kívüli cég, amely bútort vagy faterméket ad el az EU-ban.

■ Milyen fatermékekre vonatkozik a rendelet?

Tömörfa, parketta, rétegelt lemez, fapép és papíripari termékekre. A megmaradt faanyagokra vonatkozóan, a továbbeladásnál az átvevő új végfelhasználónak számít, így rá is vonatkozik az EUTR-rendelet. Használt fa tekintetében a 2013 előtt az EU-ba behozott faanyagra visszahatóan nem vonatkozik a szabályozás, viszont az ezután importált alapanyagot már dokumentálni kell, eladáskor a kellő gondossággal eljárni. ■